

Uchwała Nr XIX/277/09
Rady Gminy Przodkowo
z dnia 26 luty 2009 r.

w sprawie uchwalenia „Programu usuwania i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Przodkowo”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591), art. 14 ust 6 oraz art. 15 ust. 7 a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251 ze zm.) oraz art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. nr 25 poz.150 ze zm.)

Rada Gminy Przodkowo uchwała, co następuje:

§ 1

Uchwała się „Gminny program usuwania wyrobów zawierających azbest dla Gminy Przodkowo w latach 2009 – 2032” w brzmieniu określonym w załączniku stanowiącym integralną część niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego.

Załącznik
do Uchwały Nr XIX/277/09
Rady Gminy w Przodkowie
z dnia 26 lutego 2009 r.

**PROGRAM USUWANIA AZBESTU
I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH
AZBEST
DLA GMINY PRZODKOWO**

NA LATA 2009 - 2032

Przodkowo, styczeń 2009 r.

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie

1. Cel opracowania i realizacji programu
2. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego
3. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest i obowiązki z nich wynikające
4. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Przodkowo
5. Finansowe aspekty realizacji programu
6. Harmonogram realizacji Programu na lata 2009–2032
7. Podsumowanie

Załączniki:

1. Wykaz podstawowy aktów prawnych
2. Informacja o wyrobach zawierających azbest i miejscu i wykorzystywaniu
3. Wzór oznakowania wyrobów, odpadów i opakowań zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest, a także miejsc ich występowania
4. Wzór karty ewidencji odpadu
5. Wzór karty przekazania odpadu
6. Wykaz odbiorców odpadów, którzy posiadają decyzję zatwierdzającą program gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest są uprawnieni do przeprowadzenia prac rozbiórkowych związanych z usuwaniem azbestu na terenie powiatu kartuskiego

WPROWADZENIE

Gmina Przodkowo od 2009 roku przystępuje do „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” przyjętego przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polski 14 maja 2002 roku.

Program ten zakłada oczyszczanie do 2032 roku terytorium Polski z azbestu i usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest.

1. Cel opracowania i realizacji programu

Celem Programu jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia człowieka oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie. W programie opisano ogólne mechanizmy oraz zasady pomocy, której gmina zamierza udzielać osobą decydującym się na usunięcie elementów zawierających azbest z budynków lub budowli. Pomoc ta, ma na celu zachęcić do podejmowania tego rodzaju działań oraz zmniejszyć ryzyko związane z nieprawidłowym ich wykonaniem.

Zadaniem Programu jest określenie sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest.

W Programie zawarte zostały:

- a) oszacowane ilości wyrobów azbestowych oraz ich rozmieszczenie na terenie Gminy
- b) szacunkowe koszty usuwania płyt azbestowo – cementowych, rur azbestowo – cementowych,
- c) propozycje odnośnie udzielania przez samorząd pomocy mieszkańcom w realizacji programu.

Gmina Przodkowo zakłada usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy do 2032 roku.

2. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego

Azbest to nazwa minerału włókiennistego w przyrodzie, który wykazuje znaczną wytrzymałość na rozciąganie, źle przewodzi ciepło, ma właściwości dźwiękochłonne i jest względnie odporny na działanie czynników chemicznych. Te właściwości azbestu sprawiły, że stał się on materiałem bardzo rozpowszechnionym w naszym otoczeniu, znajdując zastosowanie przy wytwarzaniu całej gamy wyrobów przemysłowych, jak i produktów używanych w życiu codziennym.

Wśród wyrobów azbestowych można wydzielić dwie grupy produktów: „**wyroby miękkie**” –których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1000 kg/m³, to słabo związane produkty azbestowe o wysokim, ponad 60 % udziale

azbestu w produkcie oraz niskiej zawartości substancji wiążącej, do której zaliczamy między innymi: tynki, maty, płyty azbestowe, materiały izolujące, papy.

„**wyroby twarde**” - których gęstość objętościowa jest większa niż 1000 kg/m^3 , zawierające wysoki udział substancji wiążącej, zaś niski (poniżej 15%) udział azbestu, do których należą płyty faliste i płaskie, rury wodociągowe, elementy kanalizacji. Spójność włókien azbestowych w tych wyrobach jest wysoka, że praktycznie nie uwalniają się one do środowiska (wyjątkiem jest obróbka np. cięcie lub proces niszczenia mechanicznego wyrobu).

Wyroby azbestowe będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Zagrożenie jednak pojawia się wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich najczęściej dochodzi w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, jak również w skutek naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych. Azbest jest zaliczany do dziesięciu najgroźniejszych substancji zanieczyszczających na ziemi. W związku z tym, azbest znajduje się w wykazie opracowanym przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej, jako niebezpieczna substancja chemiczna o udowodnionym działaniu rakotwórczym dla człowieka. Badania naukowe udowodniły, że azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia dróg oddechowych na wdychanie jego włókien.

Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, czyli takie, które mogą występować w postaci trwałego aerozolu w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do organizmu. Są one dłuższe od 5 mikrometrów, mają grubość nie większą niż 3 mikrometry i stosunek długości do średnicy mniejszy niż 3:1. Włókna te wdychane do pęcherzyków płucnych, nie mogą już być wydalane. Ich szkodliwe działanie może ujawniać się dopiero po wielu latach w postaci następujących schorzeń: pylica azbestowa (azbestoza), międzybłonniaki opłucnej i rak płuc. Im więcej jest włókien w powietrzu, którym oddychamy, tym większe jest ryzyko zachorowania na choroby wywołane azbestem.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. – w sprawie katalogu odpadów (Dz.U. z 2001, Nr 112, poz. 1206) odpady zawierające azbest klasyfikowane SA jako odpady niebezpieczne o kodach :

- 06 07 01* - odpady azbestowe z elektrolizy
- 06 13 04* - odpady z przetwarzania azbestu
- 10 11 81* - odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła)
- 10 13 09* - odpady zawierające azbest produkcji elementów cementowo azbestowych,
- 15 01 11* - opakowania z mebli zawierające niebezpieczne, porowate

elementy wzmocnienia konstrukcyjnego ((np. azbest)
włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi

- 16 01 11* - okładziny hamulcowe zawierające azbest,
- 16 02 12* - zużyte urządzenia zawierające azbest,
- 17 06 01* - materiały izolacyjne zawierające azbest,
- 17 06 05* - materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

3. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest i obowiązki z nich wynikające

Od 1997 r. na terenie Polski obowiązuje zakaz produkcji, handlu oraz stosowania wyrobów azbestowych. Zakaz taki wprowadzono ustawą z 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 1997 r. Nr 101, poz. 628). W następnych latach wprowadzono szereg kolejnych aktów prawnych (ustaw i rozporządzeń) regulujących kwestie związane z postępowaniem i usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Uzupełnieniem aktów prawnych jest „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski ” przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. oraz lokalne programy usuwania azbestu realizowane przez gminy, powiaty, województwa.

Polskie prawodawstwo dopuszcza wykorzystanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest w użytkowanych budynkach, instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 roku. W sposób szczegółowy określa również wymagania dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi, obowiązki organów administracji, a także właścicieli i zarządców nieruchomości w tym zakresie oraz obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Podstawowe obowiązki organów samorządowych, właścicieli i zarządców nieruchomości oraz przedsiębiorców prowadzących działalność, w wyniku której powstają odpady zawierające azbest, przedstawiono poniżej:

Obowiązki gminy :

- a) opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami (z uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest)
- b) gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystania
- c) przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu,
- d) zatwierdzenie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi (w

tym odpadami zawierającymi azbest)

e) udzielanie zezwoleń na transport odpadów niebezpiecznych (w tym azbestu)

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

a) kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest

b) sporządzenie i przedłożenie organowi nadzoru budowlanego oceny stanu dokumentacji miejsca zawierającego azbest

c) usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia

d) sporządzanie (corocznie) planu kontroli jakości powietrza obejmującej pomiar stężenia azbestu, dla każdego pomieszczenia, w którym znajdują się instalacje lub urządzenia zawierające azbest lub wyroby zawierające azbest

e) przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziane przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest

f) sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury

g) sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dotyczy przedsiębiorstw) lub Wójtowi Gminy (dotyczy osób fizycznych nie będącymi przedsiębiorcami) oraz coroczna aktualizacja informacji o :

- wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania

- wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zostało zakończone

h) zgłoszenie właściwemu organowi budowlanemu prac polegających na zabezpieczeniu lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest zgodnie z przepisami budowlanymi.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

a) uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów)

b) przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczeniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest

c) opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmujący w szczególności :

- identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu

albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium

- informacje o metodach wykonywania planowych prac
- zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia
- ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza
- posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu
- zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.

d) zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest miejsca ich występowania w sposób określony w & rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,

e) złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczaniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Warunkiem koniecznym bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena ich stanu, i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest. Od 2004 r. właściciele i zarządcy obiektów zobligowani są do przekazywania marszałkowi województwa i wójtowi gminy informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania oraz informacji o wyrobach, których wykorzystanie zakończono. Przepisy w sposób bezpośredni nie precyzują, kto może być wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, biorąc jednak pod uwagę obowiązki jakie postawiono przed wykonawcą, wnioskować należy, że tego typu prace powinna wykonywać wyspecjalizowana jednostka posiadająca stosowne zezwolenia oraz wyposażenie techniczne i socjalne zapewniające prowadzenie prac oraz odpowiednie zabezpieczenie pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu. W przypadku nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązków sprawozdawczości w tym zakresie mają zastosowanie zapisy tytułu VI ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Przewidują one w takich

przypadkach odpowiedzialność karną tj. kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywy orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialności administracyjną poprzez wstrzymanie prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi.

Ponadto do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko, w tym również powstałe w wyniku postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

4. Informacje o ilości i stanie wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Przodkowo

Określenie szacunkowych ilości azbestu na terenie Gminy Przodkowo

Na podstawie informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania, zgłoszonych do Wójta Gminy Przodkowo przez właścicieli i zarządców nieruchomości, określono ilość oraz miejsca występowania takich wyrobów na terenie Gminy Przodkowo. Do dnia 30 maja 2008 roku, takich zgłoszeń dokonało 124 właścicieli nieruchomości. Dodatkowo zebrano informacje o ilości i miejscach występowania azbestu od sołtysów.

Zebrane informacje zebrano w poniższej tabeli.

Inwentaryzacja azbestu na terenie Gminy Przodkowo (stan na dzień 30 maja 2008 roku)

Zestawienie ilościowe płyt azbestowo-cementowych na terenie gminy Przodkowo					
Lp.	Sołectwo	Ilość płyt azbestowo-cementowych [m²]	Stopień pilności wymiany		
			I	II	III
1.	Czeczewo	1 130	-	-	+
2.	Hopy	8 776	-	-	+
3.	Kczewo	740	-	-	+
4.	Kłosowo	1 750	-	-	+
5.	Kobysewo	4 013	-	+	+
6.	Kosowo	4 987	-	-	+
7.	Pomieczyno	11 225	-	-	+
8.	Przodkowo wieś	1 661	-	-	+
9.	Przodkowo działki	300	-	-	+

10.	Rąb	500	-	-	+
11.	Smołdzino	11 596	-	-	+
12.	Szarłata	4 274	-	+	+
13.	Tokary	500	-	-	+
14.	Warzenko	1 025	-	-	+
15.	Załęże	900	-	+	+
Razem		53 777	-	1614	52 013

Zestawienie ilościowe wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Przodkowo	
Rodzaj wyrobów zawierających azbest	Ilość (z inwentaryzacji)
Rury azbestowo-cementowe	500 mb
Płyty azbestowo-cementowe	53 777 m ²
Inne wyroby zawierające azbest	-

Gdzie : zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i pomocy Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku (Dz.U. Nr 71, poz. 649)

Stopień pilności I oznacza konieczność wymiany lub naprawy wyrobu

Stopień pilności II oznacza ponowną ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania w terminie jednego roku

Stopień pilności III oznacza ponowną ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania w terminie 5 lat.

Szczegółowy wykaz właścicieli, zarządców lub użytkowników obiektów budowlanych, w których występują elementy zawierające azbest jest dostępny w Urzędzie Gminy Przodkowo dołączony do akt opracowywanych przez Kierownika Referatu gospodarki Komunalnej. Z analizy przedłożonej informacji wynika, że na terenie Gminy Przodkowo wyroby zawierające azbest w postaci płyt azbestowo – cementowych falistych, tj. ok. 99%, pozostała ilość azbestu występuje w izolacjach rurociągów.

Inwentaryzacja ta jest podstawą opracowania programu usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Przodkowo.

5) Finansowe aspekty realizacji programu

W programie założono, że usuwanie wyrobów zawierających azbest będzie się odbywać ze wsparciem finansowym Gminy w latach 2009 – 2013. Wsparcie dotyczyć będzie sfinansowania 80% kosztów: demontażu, zabezpieczenia, transportu i unieszkodliwienia wyrobu. Dofinansowanie odbywać się będzie ze środków własnych gminy 20 %, Wojewódzkiego

Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku 60% i od właścicieli budynków 20%.

Dla oszacowania prawdopodobnych kosztów przedsięwzięcia, przyjęto następujące jednostkowe koszty wykonywania w/w usług:

Łączny średni koszt metra kwadratowego usuwanych i unieszkodliwianych płyt falistych (eternitu) wyniesie - 37,00 zł (brutto). Jest to cena łącznie z kosztem utylizacji na składowisku.

Przy ustalaniu kosztów oparto się na informacjach z trzech firm świadczących usługi w zakresie demontażu pokryć dachowych i transportu odpadów azbestowych, działających na terenie powiatu kartuskiego.

Na terenie Gminy Przodkowo zinwentaryzowano łącznie 53627 m² płyt azbestowych w formie pokryć dachowych oraz elewacyjnych, w tym II stopień pilności – 1214 m² i III stopień pilności - 52413 m²) zgłoszonych przez użytkowników obiektów użyteczności publicznej (szkoły, budynki komunalne) – jako drugi stopień pilności i konieczności wymiany lub naprawy wyrobów.

Wyroby azbestowe zinwentaryzowane w II stopniu pilności podlegają ponownej ocenie stanu i bezpieczeństwa użytkowania w terminie jednego roku. Zakładając, że realizacja trwać będzie do 2032 roku (jak przewiduje ustawa) natomiast program zakłada realizację części zadania które na dzień dzisiejszy są najważniejsze.

Koszty usuwania wyrobów azbestowych z terenu Gminy Przodkowo

Koszt usunięcia i unieszkodliwiania potencjalnych odpadów azbestowych z obszaru Gminy Przodkowo określono wg założeń przyjętych do obliczeń w „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” (KPUA) przyjętego przez RM 14.05.2002 r. i przy uwzględnieniu średnich cen rynkowych (na podstawie analizy cen firm z kraju, w tym z regionu). Ponadto do obliczeń przyjęto dane wg KPUA , m.in.: średnia masa 1 m² płyty azbestowo – cementowej 11 kg, średnia objętość 1 tony składowanych odpadów 1 tony składowanych odpadów azbestowych 0,82 m³. Na podstawie informacji pozyskanych z Referatu Gospodarki Komunalnej w Przodkowie przyjęto średnią masę 1 mb rury cementowo – azbestowej na poziomie 8kg.

W celu ustalenia kosztów usunięcia wyrobów zawierających azbest uzyskano informacje od firm posiadających zezwolenia na odbiór i transport tego typu odpadów. Przy ustaleniu kosztów brano pod uwagę cenę demontażu wyrobów zawierających azbest, pakowanie, transport i unieszkodliwianie na najbliższym składowisku.

Płyty azbestowo – cementowe:

- a) średni koszt demontażu wynosi : 13 zł/m²

- b) średni koszt transportu wynosi : 6 zł/m²
- c) średni koszt unieszkodliwiania wynosi : 18 zł/ m²
- d) średni koszt łącznie (demontażu , odbioru , transportu i unieszkodliwiania) : **37zł/m²**

Rury azbestowo – cementowe:

- e) rury azbestowo – cementowe łącznie koszt : **6 zł/kg**

Usuwanie i wymiana wyrobów zawierających azbest jest zadaniem długotrwałym ze względu na dużą ilość wyrobów, a także wysokość potrzebnych środków finansowych.

Zadanie usuwania wyrobów, instalacji zawierających azbest, które stanowią potencjalne odpady azbestowe przewidziane jest zgodnie z „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest na terytorium Polski” do zrealizowania do roku 2032. Program ten zakłada, iż właściciele obiektów, wyrobów zawierających azbest powinni dokonać usuwania i unieszkodliwiania tych wyrobów na własny koszt.

Planuje się, iż na terenie gminy Przodkowo wyroby zawierające azbest będą sukcesywnie usuwane w zależności od zużycia, wykonania ich konserwacji, zabezpieczenia oraz stopnia pilności wymiany w okresie 2009 – 2032 r. Z uwagi na wysoki koszt usuwania i unieszkodliwiania odpadów azbestowych istotne jest dofinansowanie przedsięwzięć związanych z usuwaniem wyrobów azbestowych, podejmowanych przez osoby fizyczne, m.in. ze środków publicznych , wsparcia finansowe ze środków WFOŚiGW.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami demontaż, odbiór i transport w/w wyrobów może być wykonywana wyłącznie przez firmy specjalistyczne posiadające w tym zakresie odpowiednie zezwolenie. Odpady zawierające azbest mogą być unieszkodliwiane wyłącznie przez składowanie na składowiskach odpadów azbestowych. Firmy w/w. powinny przekazywać po wykonaniu prac demontażowych właścicielowi nieruchomości oświadczenie o usunięciu wyrobów zawierających azbest. Odpady zawierające azbest transportowane będą zgodnie z „zasadą bliskości” wyrażoną w ustawie o odpadach – na najbliższe składowisko odpadów azbestowych.

W niniejszym Programie zakłada się możliwość dofinansowania przez Urząd Gminy w Przodkowie części kosztów : usuwania wyrobów zawierających azbest (demontażu, odbioru, transportu) i unieszkodliwiania (składowania) odpadów zawierających azbest dla mieszkańców gminy w przypadku pozyskania na ten cel środków np. WFOŚiGW oraz zarezerwowania środków własnych.

W przypadku pozyskania środków – Urząd Gminy może zastosować rozwiązania, które wariantowo przedstawiono w niniejszym Programie.

WARIANT I

Urząd Gminy – w drodze przetargu lub zapytania o cenę 5 firm, wyłoni firmę specjalistyczną posiadającą odpowiednie zezwolenia, która wykona usługę w zakresie: demontaż, odbiór, transport do składowania, a cenę za składowanie na składowisku odpadów azbestowych w kalkuluje w cenę usługi. Urząd Gminy pokryje całość lub część kosztów usługi (koszt transportu i składowania).

WARIANT II

Właściciel obiektu z zabudowanymi wyrobami zawierającymi azbest wybierze firmę posiadającą odpowiednie zezwolenia, która po wykonaniu usługi demontażu, odbioru, transportu i przekazania do unieszkodliwiania odpadów azbestowych wystawi rachunek (fakturę), po przedłożeniu której wraz z odpowiednim wnioskiem do Urzędu Gminy i skontrolowania faktu należytego usunięcia w/w wyrobów przez Komisję powołaną przez Wójta Gminy w sprawie realizacji Programu (Urzędu Gminy) - Urząd Gminy dokona zwrotu części lub całości poniesionych przez w/w właściciela kosztów - w zależności od ustaleń podjętych przez Gminę przed przystąpieniem do realizacji Programu (po uzyskaniu przez Gminę środków

Np. WFOŚiGW, zarezerwowaniu środków własnych i ustaleniu wysokości łącznie w/w środków na dany rok – w zakresie wysokości jednostkowego dofinansowania.

6. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU NA LATA 2009 – 2032

HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST Z TERENU GMINY PRZODKOWO - NA LATA 2009 - 2032

Lp.	Zadania	Koszt, tys. zł	Termin realizacji, lata Jednostki realizujące		
			2009 – 2012	2013 – 2022	2023 – 2032
1.	Zebranie informacji na temat wyrobów zawierających azbest na terenie gminy – inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest.	-	2009r. Urząd Gminy		
2.	Opracowanie i uchwalenie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla gminy”	-	2009r. Urząd Gminy		
3.	Działania informacyjno – edukacyjne (zadanie ciągłe)	-	2009 – 2032r. Urząd Gminy, Organizacje pozarządowe		
3.1	Zorganizowanie spotkań z mieszkańcami gminy, którzy zgłosili posiadanie wyrobów zawierających azbest, informacja na temat zarejestrowanych firm posiadających zezwolenie na zbieranie i transport odpadów zawierających azbest	-	2010r. Urząd Gminy, mieszkańcy		
3.2	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków i instalacji zawierających azbest	-	2010 – 2012r. Urząd Gminy		

3.3	Inne działania informacyjno - edukacyjne m.in.: informacja w lokalnej prasie, na stronie internetowej gminy, ogłoszenia w UG, na tablicach ogłoszeń, ulotki, informowanie mieszkańców w Urzędzie Gminy, zajęcia w szkołach)	-	2009 – 2012r. Urząd Gminy		
4.	Coroczna aktualizacja bazy danych dotyczącej ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy	-	2009 – 2032r. Urząd Gminy		
5.	Działania w zakresie monitoringu Gminnego Programu Usuwania Azbestu	-	2009 – 2032r. Urząd Gminy		
5.1	Monitorowanie realizacji Programu, weryfikacja prac związanych z usuwaniem azbestu, zgłoszonych wniosków	-	2009 – 2032r. Urząd Gminy		
6.	Ogłaszanie przetargów lub zpytanie o cenę 5 firm na przewoźnika i wyłonienie wykonawcy zadania - Firmy specjalistycznej, posiadającej odpowiednie zezwolenia na wykonywanie usług w zakresie: demontażu, odbioru, transportu na składowisko odpadów zaw. azbest	-	2009 – 2032r. Urząd Gminy		
7.	Demontaż wyrobów zaw. azbest, odbiór odpadów zaw. azbest (płyty azbestowo – cementowe) z nieruchomości osób fizycznych, wspólnot mieszkaniowych, jednostek budżetowych, zakładowych i innych; usunięcie wyrobów azbestowych z obiektów użyteczności publicznej; transport i unieszkodliwianie odpadów zaw. azbest		2009 – 2032r. Urząd Gminy, Właściciele, zarządcy nieruchomości z zabudowanymi wyrobami azbestowymi		
8.1	Wyroby zawierające azbest: II stopień pilności – wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie Zakładane usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest	2009-2032 1987,199 zł	2010 – 2015r.		
8.2	Wyroby zawierające azbest: II stopień pilności – ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku Zakładane usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest		2010 r.	2013 – 2022r.	
8.3	Wyroby zawierające azbest: III stopień pilności – ponowna ocena w terminie do 5 lat Zakładane usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest		2011r.	2016r.	2023 – 2032r.
9.	Założenie i prowadzenie rejestru wniosków i ich realizacja zgodnie z zachowaniem kolejności złożenia	-	2008r. Urząd Gminy		
10.	Pozyskiwanie funduszy na realizację Programu (zadanie ciągłe)	-	2009 – 2032r. Urząd Gminy		
11.	Raporty okresowe z realizacji Programu – w ramach sprawozdań z realizacji Gminnego planu gospodarki odpadami, przedstawiane Radzie Gminy	-	co 5 lata, 2009, 2015 itd. Urząd Gminy		
12.	Aktualizacja Gminnego Planu Gospodarki Odpadami z uwzględnieniem zadań dotyczących odpadów komunalnych zawierających azbest wynikających z Gminnego Programu usuwania azbestu	5	2010 – 2011 r. Urząd Gminy		

Źródło: Oprac. na podst. założeń KPUA, obowiązujących przepisów oraz danych z Urzędu Gminy

Harmonogram realizacji Programu zakłada, że w 2009 - 2032 r. nastąpi likwidacja wyrobów zawierających azbest (pokryć eternitowych) –

zakwalifikowanych do II stopnia pilności - wymagających bezzwłocznego usunięcia. W następnych latach 2020 – 2032 r. zlikwidowane zostaną kolejne pokrycia, których stopień pilności jest mniejszy (sukcesywnie, w zależności od stopnia zużycia, konserwacji wyrobu np. przez pomalowanie).

Realizacja Programu przyczyni się do sukcesywnego zmniejszania się ilości wyrobów zawierających azbest na terenie gminy. Zadaniem wyjściowym realizacji Programu jest pełna inwentaryzacja wyrobów azbestowych i uzyskanie stosownych informacji, określonych w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. – dotyczących miejsc, rodzaju i ilości zabudowanych wyrobów zawierających azbest. Dane z inwentaryzacji stanowią podstawę opracowania Gminnego Programu usuwania azbestu, a następnie pozyskiwania środków pomocowych na usuwanie wyrobów zawierających azbest i oczyszczanie terenu gminy z azbestu.

7. PODSUMOWANIE

Pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach i technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność w budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek czego mogą one stać się niebezpieczne będąc źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza.

Bardzo ważne jest zastosowanie właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zaproponowana przez Gminę forma dofinansowania dla właścicieli obiektów i urzędzeń zawierających azbest, stawia jako warunek pomocy, spełnienie wszystkich wymogów formalnych dotyczących informowania o tych

wyrobach oraz prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu. Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją usuwaniem azbestu.

Przewidujemy, że w następnych latach Gmina będzie otrzymywać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co przyczyni się do lepszej wiedzy na temat ilości azbestu. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, precyzyjniej planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z naszego otoczenia, co jest celem Programu.